

Paahde-LIFE

Tapani Tuovinen

Arkeologiset tarkastukset (*inspection*) Paahde-LIFE-kohdealueilla

Asianumero MH 4056/2017

Inventoinnit ja tarkastukset

Metsähallituksen Etelä-Suomen ja Pohjanmaan Luontopalvelut suorittivat kenttätökausien 2015 ja 2017 aikana arkeologisen kulttuuriperinnön selvitystyön, joka on osa Metsähallituksen koordinoimaa Paahde-LIFE-hanketta (LIFE13 NAT/FI/000099). Arkeologisten selvitysten avulla ratkaistiin, onko hankkeen kohdealueilla arkeologisia kulttuuriperintökohteita ja määritettiin, miten ne otetaan huomioon luonnonhoitotoimien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Selvitystyö jakautui arkeologisen kulttuuriperinnön inventointeihin (*survey*) ja tarkastuksiin (*inspection*). *Inventoinnilla* tarkoitetaan lähtötietojen selvittämisen, maastotyön ja raportoinnin muodostamaa työtä, jonka tavoitteena on löytää, tunnistaa ja dokumentoida kohdealueen arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Inventoinnin tavoitettavissa ovat käytännössä sellaiset arkeologiset kohteet, jotka voidaan havaita maastossa ilman arkeologisia kaivauksia tai prospektointia. Paahde-LIFE:ssä inventoitiin 30 kohdealuetta, joilla dokumentoitiin 30 arkeologista kulttuuriperintökohdetta. Niistä oli ennestään tunnettuja kuusi (raportit Tapani Tuovinen 2015, Tanja Tenhunen 2017 ja Tapani Tuovinen 2017).

Inventoitavat kohdealueet valittiin kolmen kriteerin perusteella:

1. Kohdealueen luonnonsuojelutoimiin sisältyy C1-, C2- tai C3-toimenpiteitä (ennallistamispoltoja, paahdeympäristön hoitoa tai puuston hakkuuta)
2. Kohdealueella on arkeologista potentiaalia
3. Kohdealueella ei ole tehty arkeologista inventointia

Arvioon kunkin kohdealueen arkeologisesta potentiaalista vaikuttivat seuraavat seikat:

1. Alueella on tunnettuja arkeologisia kulttuuriperintökohteita
2. Alueen läheisyydessä on tunnettuja arkeologisia kulttuuriperintökohteita
3. Alueelta on lähtötietoja mahdollisista arkeologisista kulttuuriperintökohteista
4. Alueen läheisyydestä on lähtötietoja mahdollisista arkeologisista kulttuuriperintökohteista

5. Alueella tai sen läheisyydessä paikannimi tai historiallinen lähde viittaa arkeologiseen kulttuuriperintökohteeseen

6. Maasto tai alueen arkeologinen yleiskuva viittaa arkeologiseen kulttuuriperintökohteeseen

Tarkastuksella tarkoitetaan kohdealueen lähtötietojen selvittämistä. Kaikkien Paahde-LIFE-hankkeen 69 kohdealueen lähtötiedot selvitettiin. Niiden kohdealueiden osalta, joita ei inventoitu maastossa, tarkastuksen katsottiin tuottaneen riittävän selvityksen kohdealueen mahdollisista kulttuuriarvoista. Tarkastukseen valikoituivat siten sellaiset kohdealueet, joissa ei ole aikaisemmin tunnettuja arkeologisia kulttuuriperintökohteita tai jotka on riittävästi inventoitu ennen Paahde-LIFE-hanketta. Käytännössä tarkastetut kohdealueet ovat alueita, joiden arkeologinen potentiaali on aineiston tarkastelun perusteella vähäinen ja joissa kulttuuriarvoilla selvityksen perusteella ei ole vaikutusta kohdealueen luonnon ennallistamiseen.

Taulukkoon 1 on kerätty tarkastetut kohdealueet. Alueiden lähtötiedot selvitettiin hakemalla mahdolliset tunnetut arkeologiset kohteet Reiska-tietojärjestelmästä ja Museoviraston Kyppi-palvelusta. Mahdolliset aikaisemmat inventointiraportit käytiin läpi ja Maanmittauslaitoksen vinovalovarjosteesta etsittiin anomaliaita. Soveltuvien osin käytettiin niitä historiallisia karttoja, jotka ovat saatavissa Arkistolaitoksen sähköisessä Astia-kokoelmassa.

N:o	N2K-koodi	Nimi	LP-alue	Kulttuuriperintöselvityksen (ehdotettu) tyyppi	Aikaisempi kulttuuriperintöinventointi, tekijä ja ajankohta	Inventoitu pinta-ala	Löytykö kparvoja, jotka vaikuttavat kohteeseen ennallistamiseen	Selvitys	Tulos
2	FI0100006	Tulliniemen linnustonsuojelualue	ESLP	Survey	Henrik Jansson 2008	15,5	Ei	Kohdealue inventoitu 2008.	Ei uudelleeninventoinnin tarvetta.
6	FI0200072	Uudenkaupungin saaristo	ESLP	Inspection	Henrik Jansson 2011	13	Ei	Kohdealue inventoitu 2011.	Ei uudelleeninventoinnin tarvetta.
8	FI0200152	Seksmiälin saaristo	ESLP	Inspection	Henrik Jansson 2011	10	Ei	Kohdealue inventoitu 2011.	Ei uudelleeninventoinnin tarvetta.
10	FI0301005	Aurinkovuori	ESLP	Inspection		7.3	Ei	Kartta- ja arkistotarkastelu	Ei maastoinventoinnin tarvetta.
11	FI0303018	Kyöpelinvuori-Fagerinmäki	ESLP	Survey		0.7	Ei	Kartta- ja arkistotarkastelu	Ei maastoinventoinnin tarvetta.
12	FI0304003	Ruskeanmullanharju	ESLP	Survey		0.8	Ei	Kartta- ja arkistotarkastelu	Ei maastoinventoinnin tarvetta.

15	FI0310008	Matinsilta	ESLP	Survey		1.0	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
17	FI0312006	Tunturinvuori	ESLP	Survey		0.6	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
18	FI0315007	Porttilanharju	ESLP	Survey		0.3	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
24	FI0408001	Itäisen Suomen- lahden saaristo ja vedet	ESLP	Inspection	Henrik Jansson 2007	4.8	Ei	Kohdealue inventoitu 2007.	Ei uudelleen- inventoinnin tarvetta.
34	FI0600039	Lintharju- Kirjosuo sekä Vakkarsuo	ESLP	Survey		11.9	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
42	FI0900058	Suurisuo- Sepänsuo- Paanasen- neva- Teerineva	ESLP	Inspection		8.1	Ei	Kohdealue inventoitu 2015 Paahde-LIFEssa.	Inventointi valmis
0	FI0900057	Seläntauksen suot	ESLP	Inspection		2714	Ei	Kartta- ja arkistotarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
0	FI0900065	Multarinmeri- Harjuntakanen- Riitasuo	ESLP	Inspection		1151	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
44	FI1002001	Tervaneva- Sivakkaneva- Pitkäkangas	POLP	Inspection		6.2	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
45	FI1100201	Hailuoto, pohjoisranta	POLP	Inspection	Siiri Tolonen 2010	24.0	Ei	Kohdealue inventoitu 2010.	Ei uudelleen- inventoinnin tarvetta.
48	FI1101645	Oulanka	POLP	Survey		6.5	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
51	FI1103829	Olvassuo	POLP	Survey	Pirjo Rautiainen 2006	4.6	Ei	Kohdealue inventoitu 2006.	Ei uudelleen- inventoinnin tarvetta..
53	FI1105202	Siikajoen lintuvedet ja suot	POLP	Inspection		16.3	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
55	FI1105413	Kylmäluoma	POLP	Inspection	Hanna Kelola- Mäkeläinen ja Hans-Peter Schulz 2010	8.1	Ei	Kohdealue inventoitu 2010.	Ei uudelleen- inventoinnin tarvetta.
60	FI1200721	Sydänmaanaro	POLP	Inspection		12.6	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
61	FI1200736	Mäntypuro	POLP	Inspection		8.5	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.
62	FI1200901	Talaskankaan alue	POLP	Inspection	Jari Okkonen ja Ville Laurila 2007	8.9	Ei	Kartta- ja arkisto- tarkastelu	Ei maasto- inventoinnin tarvetta.

Taulukko 1. Tarkastetut kohdealueet.